

Økologi noter

Masser af øko-arrangementer til dig

På trods af det omskiftelige vejr, er sommeren snart over, og det betyder, at der er masser af muligheder for at få spændende øko-arrangementer i kalenderen for dig og alle andre med interesse for økologi.

26.-28. juni afholder Seges en stor international kornfestival, hvor du kan få masser af inspiration til dyrkning af nye kornsorter og udvikling af kvalitetskornprodukter. Festivalen er et 3 dages internationalt samlingssted, så kom og mød landmænd, møllere, bagere, grødproducenter og forskere fra hele Europa, som alle har en passion for økologisk kvalitetskorn, gamle sorter og forædling til fantastiske produkter. Læs mere og tilmeld dig på www.edcf2019.com

Klimadebat, markvandring og øko-grise
Ud over festivalen byder Seges også på masser af markvandring i de økologiske forsøgsmarker, og til L&Fs sommermøde vil der i år være særligt fokus på klima og bæredygtighed. Husk også Safari 26. maj.

Følg med på facebook.com/segesokologi eller scan QR-koden for at komme til en liste over økologiske arrangementer. Her finder du information om de nævnte arrangementer og en masse andre spændende ture og møder.

Ny økolog i 2020

I år er det muligt for nye økologer at søge tilskud til økologisk drift hele sommeren frem til 23. august 2019, siger Birgit Ingvorsen, Seges. Ansøgningsperioden for Økologisk Arealtilskud åbner 11. juni. Sammen med ansøgningen om tilskud skal der lægges en plan for omlægningen (skift/overgang) for hele din bedrift. Der skal også sendes en ansøgning om autorisation til Landbrugsstyrelsen, hvor de konkrete omlægningstider anmeldes. Kontakt en økologikonsulent og hør om gratis omlægningstjek og mulighederne for dig.

Den økologiske hønsegård

Bepantningen i hønsegården er vigtig for fjerkræens velfærd, og økologireglerne stiller krav til sammensætningen af træer, buske og græsdekke. Den nye vejledning om økologisk jordbrugsproduktion har nogle gode illustrationer, som hjælper med at vurdere den rigtige fordeling af planter, fortæller Birgit Ingvorsen, Seges. Hvis du søger tilskud til arealerne, skal du opfylde de særlige krav, der gælder som støttebetingelser - f.eks. antal planter samt aktivitetskravet for græs (måske skal græsset slås i dele af hønsegården).

Ung landmand i gang for små penge med økologisk fond i ryggen

Thomas Forsingdal Hansen havde ikke kapitalen til at købe sin egen gård. Nu har han alligevel fået foderen under eget bord.

Af Helle A. Christensen
hac@landbrugsmedierna.dk
tlf. 33 39 47 62

Thomas Forsingdal Hansen ejer selv stuehuset, som han flyttede ind i 1. januar. Markerne forpagter han af Dansk Økojord. Foto: Helle A. Christensen.

Han havde en pæn opsparing, familien var klar til at kautionere, han har et velbetalt fuldtidsjob ved siden af, og han kunne fremlægge fornuftige driftsbudgetter udarbejdet af Vkst.

Nej fra seks banker

Men svaret var det samme hos de fem-seks banker, han sled gulvene tynde hos: Nej!

»Alle bankerne ville have 20 pct. i udbetaling. De godt to mio. kr. kunne jeg ikke skaffe«, siger Thomas.

En venlig bankrådgiver blev den, der pegede på en mulig løsning: Danmarks Økologiske Jordbrugsfond og datterselskabet Dansk Økojord var på udkig efter en sjællandsk ejendom. Thomas Forsingdal Hansen øjnedde muligheden for at komme i gang uden tunge

»Jeg har altid drømt om at blive selvstændig landmand. Nu var muligheden der«, siger han.

Fik kig på gården

Thomas Forsingdal er vokset op på landet og har i mange år arbejdet på en maskinstation.

I de sidste 10 år har han boet i København, hvor han har fuldtids skifteholdsarbejde som trafik- og teamleder. Men sidste sommer gik han på jagt efter et mindre landbrug, der kunne bringe ham hjem til det erhverv og de omgivelser, hvor han føler sig mest hjemme.

Han fik kig på Bjørnekær, en mindre gård tæt ved Ugerløse, ikke langt fra familiemedlemmer, også økologiske landmænd, som han kan have maskinfællesskab med.

Gården var til salg for 10,6 millioner, og Thomas Forsingdal forestillede sig, det måtte være muligt at finansiere den.

»Jeg er herre i eget hus, selv om jeg er forpagter«.

Thomas Forsingdal Hansen.

har fuldtids skifteholdsarbejde som trafik- og teamleder. Men sidste sommer gik han på jagt efter et mindre landbrug, der kunne bringe ham hjem til det erhverv og de omgivelser, hvor han føler sig mest hjemme. Han fik kig på Bjørnekær, en mindre gård tæt ved Ugerløse, ikke langt fra familiemedlemmer, også økologiske landmænd, som han kan have maskinfællesskab med.

Gården var til salg for 10,6 millioner, og Thomas Forsingdal forestillede sig, det måtte være muligt at finansiere den.

ØKOLOGI - FAGLIGT SET

Meget er sparet ved at se på foderspild hos økologiske søer

Seges Økologi Innovation har gennem de sidste tre år arbejdet med reduktion af foderspild i økologiske grisebesejninger, som har medført, at det samlede foderforbrug pr. so er reduceret med 300 FEso på Stenager Økogris, og hos Risbjerg Økologi regner de med en besparelse på 50-100 FE/årso.

Foderet til grisene er den største udgift for den økologiske griseproducent. Et kg diegivningsblanding koster mellem 3,2-3,5 kr. pr. kg. og derfor er der mange penge at spare ved at reducere foderspildet.

Der er blevet arbejdet med foderspildet på mange forskellige fronter, men det, der har reduceret foderforbruget mest på Stenager Økogris, er præcisionsfodring af de diegivende søer (ca. 200-250 FE/årso) og fuldfoder til drægtige søer (50-100 FE/årso). På Risbjerg Økologi er der blevet udviklet vådfoder til diegivende søer på friland.

Præcisionsfodring

Ved præcisionsfodring fastsættes et maks. for hver so, der er bestemt af årstid, græsmængde, huld og antal grise hos soen. Herefter bliver foderniveauet kun justeret, hvis der er grise, der falder fra, eller i meget få tilfælde, hvis soen 2-3 dage i træk har vist, at den er meget sulten. Udfoderen kalibreres hver 14. dag for at sikre, at det er den rigtige mængde, som søerne får tildelt.

Fuldfoder giver ro

Fordele ved at fodre med fuldfoder er, at det giver mere ro i foldene. Derfor er der færre skader på søerne på grund af kampen om foderet og et lavere stressniveau især ved de mindre og unge søer i flokkene. Det skyldes, at det tager selv de store søer 2-4 timer at æde deres ration, mens gyltende søer (50-100 FE/årso). På Risbjerg Økologi er der blevet udviklet vådfoder til diegivende søer på friland.

Foderet til grisene er den største udgift for den økologiske griseproducent.

dem klar til at kunne optage store mængder foder i diegivningsperioden. Derudover er der naturligvis det økonomiske aspekt. Når en FE skiftes ud med grovfoder, sparer en økolog 1,1-1,5 kr.

Vådfoder reducerer spild

Vådfoder er interessant til diegivende søer, da det sænker det fysiske foderspild både ved udfodringen, og når søerne æder. Melfoder blæser væk ved

den mindste vind og er samtidig meget attraktivt for vilde fugle. Vådfoder, som er en blanding af 50% foder og 50% vand, blæser af gode grunde ikke væk, og indtil videre ser det ud til, at fuglene er mindre interesserede i vådfoder sammenlignet med tørfoder. Øko-søerne og smågrisene er til gengæld vilde med vådfoderet, så foderet spises op inden for 1,5 time, hvor søerne stort set ikke forlader truet.

investeringer. Han sendte sin forretningsidé med driftsbudgetter frem til fonden, som til 'jobsamtale' og blev antaget.

Så gik det hurtigt: Nu har fonden købt Bjørnekærs jordtiliggende på ca. 55 hektar. Thomas Forsingdal har købt selve gården med haller og stalde og en jordlod på to hektar for 1,9 mio. kr.

1. januar overtog han gården, og 30. august overtager han forpagtningen og driften af mar-

kerne, som i de næste tre år skal omlægges til økologi. For det betaler han en forpagtningsafgift til fonden plus 4,5 pct. af det realkreditlån, som fonden har i arealet.

Nu vil han bygge bedriften op, og hvis økonomien tillader det, med tiden trappe ned på sit lønarbejde.

Gårdbestyrelse

Thomas Forsingdal synes, han har fået en perfekt løsning på

sine landmandsambitioner.

Han er selv driftsherre med en 10-årig forpagtningsaftale og skal kun opfylde få betingelser: Jorden skal drives økologisk og med udstrakt hensyn til naturen, hvilket ville have været hans plan under alle omstændigheder. Og så skal han have en økologisk gårdbestyrelse at sparre med, ligesom han ikke må ændre afgørende på arealerne uden tilladelse fra fondens bestyrelse.

Men bliver hans landbrug en blomstrende forretning, har han forkøbsret til at købe jorden selv. Så går pengene tilbage til fonden.

Generationskiftet

Det var ikke tilfældigt, at Thomas Forsingdal Hansen søgte ind hos netop den økologiske fond. Han er overbevist økolog

og tror fuldt og fast på økologien som en driftsform, der vil vinde yderligere frem.

»Det er den vej, det går, så længe man bliver ved med at finde pesticider i grundvandet. Om ikke ret mange år står vi med store restriktioner for hvad og hvor meget, der må bruges. Det er min holdning«.

Thomas Forsingdal Hansen tager fat på at lægge Bjørnekær om til økologi fra 1. august. Han starter traditionelt, men vil med tiden måske satse på specialafgrøder. Foto: Helle A. Christensen.

Men ejerformerne er under pres og forandring for både økologer og konventionelle, og det traditionelle selveje bliver kun muligt for unge landmænd, hvis priserne kommer ned i et helt andet leje, mener Thomas Forsingdal.

»Der er ingen unge landmænd, der kan forrente priser på 200.000 eller 300.000 for en hektar jord. Jordpriserne skal ned og nogen skal tage tabet, selv om nogle må gå konkurs. Og ellers skal der komme nogen, der har penge med. Pensionskasser, eller som i mit tilfælde: fonde. Det er ingen skade til«, mener han.

»Jeg er herre i eget hus, selv om jeg er forpagter«.

Dansk Økojord

Danmarks Økologiske Jordbrugsfond med datterselskabet Dansk Økojord A/S har siden 2017 opkøbt 393 hektar fordelt på fem landbrug.

Fonden er stiftet i 2017 af Danmarks Naturfredningsforening og Økologisk Landsforening. Aktiekapital 27,3 mio.

ØKOLOGI - ØKONOMISK SET

Mere økologi og flere næringsstoffer

Af Sven Hermansen, Seges Økologi Innovation

Århus Universitet og Seges Økologi Innovation arbejder på at opgradere biogasdigester, så der kan gøres mere præcist i forhold til sædskiftet, jordens tilstand og afgrødernes behov.

Det kan betyde, at en større del af kvælstoffet til de økologiske marker kommer på en svovlsur ammonium-form. På samme måde kan pelleteret fosforrig organisk gødning være med til at flytte et overskudsproblem fra Jylland og rette op på en mangel på øerne.

Bege tiltag vil være en udfordring for den gangse opfattelse af, hvordan man gør økologiske marker. Da det nu ser ud til, at det kan blive teknisk og praktisk muligt inden for kort tid, er diskussionen både aktuell og nødvendig for de næste skridt i udviklingen af økologien.

Stor vækst stiller krav

De seneste års vækst i økologien har gjort, at det nu er mere end 10 pct. af landbrugsarealet, der er økologisk - og kurven er endnu ikke vendt. Der er analyser og strategier, der peger på, at det godt kan blive 20 pct. eller højere inden for en overskuelig fremtid.

Forholdet mellem areal og dyr er gradvist ændret, fordi der på det seneste er lagt ret store planteavlarealer om. Det udfordrer økologien, når andelen af kløvergræs er faldende. Derfor er der tryk på udvikling af nye anvendelser af kløvergræs.

Meget kan klares med frugtbar jord og et sundt og robust sædskifte, men kvælstof er under de fleste omstændigheder den væsentligste begrænsende faktor i planteavl. Det er også nødvendigt at fokusere på de øvrige makronæringsstoffer. Det gælder fosfor på planteavlbrugene, kalium på de lette jorder og ikke mindst

svovl, der ikke længere kommer dumpende fra himlen.

Kløvergræs er stadig motoren

Samtidig er økologierhvervet i gang med at reducere importen af konventionel husdyrgødning direkte fra nabens gylletank. Den næringsstofkilde har været vigtig for vækst og udvikling af vores økologi, men nu er det mindst lige så vigtigt, at der bliver taget ansvar for at finde andre løsninger, der fokuserer på udbytte, god næringsstofhusholdning og ikke mindst klima og bæredygtighed.

Kløvergræs som salgsafgrøde til proteinproduktion via bioraffinering er på trapperne med de første kommercielle aktiviteter. Samtidig er teknologien omkring bioforgasning og dermed opgradering af gaserne og de afledte næringsstoffer ved at være på et niveau, hvor det er muligt at producere meget præcise gødninger på basis af råvarer, der er godkendt til anvendelse på økologiske arealer.

Arrangementskalender

Læs mere på: www.ecoadvice.dk

4. juni kl. 12:30-16:30

Økologisk Plantedad

Roskilde Landbrugsskole, Ledreborg Allé 50, Roskilde

- Økologiske blandingsafgrøder
- Sojabønner
- Sukkerroesorter
- Markereffekt af biogasgylle
- Demonstration af Farmdroid
- Workshop om jordens sundhed

13. juni kl. 10:00

Markvandring med SEGES

Saltoftevej 3, Stenlille

Gødningsforsøg, ukrudtsstrategi og stabile udbytter i økologisk vinterraps.

18. juni kl. 19:00-21:30

Temamøde om gårdbutik og småskalaproduktion

Skelleris Plantage, Præsteskov 6, Dianalund

9. juni kl. 19:00-21:30

Temamøde om økologisk frugtavl

Kagerupvej 5, Regstrup

20. juni kl. 10:30

Markvandring med SEGES

Krenkerupvej 33, Saksøbing

Gødningsforsøg, sorter og stabile udbytter i økologisk vinterraps.

26.-27. juni

Borgeby Fåldtuger

Borgeby Kyrkvæg 8, Sverige

Vi guider og viser rundt i de økologiske demoparceller kl. 10 og kl. 14:

- Ukrudtsstrategier i økoroer
- Økoraps med udlæg af blodkløver
- Gødningsforsøg i vinterhvede og vårhvede
- Vårsædarternes konkurrenceevne